

Sygn. akt: VU 457/13

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 17 marca 2014 roku

Sąd Okręgowy - Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Legnicy

w składzie:

Przewodniczący: SSO Mirosława Molenda-Migdalewicz

Protokolant: Katarzyna Awsiukiewicz

po rozpoznaniu w dniu 17 marca 2014 r. w Legnicy

sprawy z wniosku (...) w G.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w L.

przy udziale osoby zainteresowanej T. B.

o ustalenie niepodlegania ubezpieczeniom społecznym T. B.

na skutek odwołań (...) w G.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w L.

z dnia 19 lutego 2013 roku **znak** (...) dec. nr (...)

z dnia 19 lutego 2013 roku **znak** (...) dec. nr (...)

oddala odwołania

Sygn. akt VU 457/13

UZASADNIENIE

Zakład Ubezpieczeń Społecznych decyzją z dnia 19 lutego 2013 r., nr (...), znak (...) stwierdził, iż T. B. jako zleceniobiorca u płatnika składek (...)G. podlega obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnemu, rentowemu i wypadkowemu w okresach: od dnia 11.01.2008r. do dnia 29.02.2008r., 03.03.2008r. do dnia 30.04.2008r., od dnia 02.05.2008r. do dnia 31.05.2008r., 02.06.2008r. do dnia 31.10.2008r., od dnia 03.11.2008r. do dnia 28.02.2009r., 02.03.2009r. do dnia 30.04.2009r., od dnia 04.05.2009r. do dnia 29.05.2009r., 01.06.2009r. do dnia 31.07.2009r., od dnia 03.08.2009r. do dnia 31.10.2009r., 02.11.2009r. do dnia 31.12.2009r., od dnia 04.01.2010r. do dnia 30.04.2010r., 04.05.2010r. do dnia 30.07.2010r., od dnia 02.08.2010r. do dnia 29.10.2010r., 02.11.2010r. do dnia 31.12.2010r., od dnia 03.01.2011r. do dnia 30.04.2011r., 02.05.2011r. do dnia 29.07.2011r., od dnia 01.08.2011r. do dnia 30.09.2011r., 03.10.2011r. do dnia 31.10.2011r., od dnia 02.11.2011r. do dnia 30.12.2011r., 02.01.2012r. do dnia 30.03.2012r., od dnia 02.04.2012r. do dnia 30.04.2012r., 02.05.2012r. do dnia 29.06.2012r., od dnia 02.07.2012r. do dnia 28.09.2012r., 01.10.2012r. do dnia 31.10.2012r.

Powyższy okoliczności ujawniono na podstawie protokołu kontroli z dnia 23 listopada 2012r., znak sprawy: (...). Podczas kontroli ustalono, że przedmiotem zawartych umów cywilnoprawnych było doprowadzenie do czystości pomieszczeń budynku (...) w G.. W ramach zawartych umów T. B. wykonywała szereg czynności tj. „czyściła umywalki, sprzątała kosze, czyściła podłogi, sprzątała szatnie i łazienki, kierując się przy wykonywaniu tych czynności

starannością i dbałością o wzorowe wykonywanie swoich obowiązków." Do wykonywania swoich obowiązków zainteresowana używała środków pracy tj. narzędzi i środków czystości zapewnionych przez zlecającego. Za sprzątanie pomieszczeń (...) w G., T. B. otrzymywała stałe miesięczne wynagrodzenie określone w umowie.

Zgodnie z wyjaśnieniami płatnika „wyrazem odbioru dzieła było brak zastrzeżeń do stanu czystości i wypłata wynagrodzenia za wykonanie umowy wynikające z oglądu wizualnego obiektu". T. B. w okresie wykonywania ww. umów pobierała świadczenie emerytalne i nie posiadała innych tytułów do ubezpieczeń, a umowy wykonywane były w siedzibie płatnika składek.

Wydając decyzję organ rentowy uwzględnił wyjaśnienia płatnik składek złożone w toku postępowania kontrolnego , że „powodem zawierania umów o dzieło z T. B. były obustronne korzyści wypływające z jej treści (...)", a powodem niezgłoszenia do ubezpieczeń: emerytalnego, rentowych, wypadkowego i zdrowotnego oraz niezadeklarowania składek na te ubezpieczenia od przychodów osiągniętych przez ww. osobę z tytułu wykonywania umów cywilnoprawnych był fakt, że „zgodnie z przepisami ani rodzaj umowy nie podlega zgłoszeniu do ubezpieczeń społecznych i zdrowotnych, ani przychody uzyskane przez zleceniobiorcę z tytułu tej umowy nie podlegają oskładkowaniu (...)"

Prace wykonywane przez T. B. miały charakter powtarzalny, świadczone były w długim okresie (od stycznia 2008r. do października 2012r.). Za swoją pracę otrzymywała stałe, miesięczne wynagrodzenie, była zobowiązana też do osobistego świadczenia pracy, nie mogła powierzyć wykonywania tych czynności osobom trzecim. Prace wykonywane były w ściśle określonym miejscu, przy użyciu środków zapewnionych przez zlecającego. Zatem w ocenie organu rentowego umowy zawarte przez płatnika składek z zainteresowaną nie są umowami o dzieło – określonymi w art. 627 ustawy z dnia 23 kwietnia 1964r. Kodeks cywilny (Dz. U. z 1964r. Nr 16, póź. 93 ze zm.) , a rezultat pracy zainteresowanej nie był dziełem określonym w wyżej powołanym przepisie .

W uzasadnieniu decyzji Zakład Ubezpieczeń Społecznych powołując się dodatkowo na wyroki Sądu Najwyższego z 28 marca 2000r. (II UKN 386/99, OSNP 2001/16/522) oraz z dnia 03 listopada 2000r. (IV CKN 152/00) stwierdził, iż przy określeniu jako dzieła posprzątania pomieszczeń trudno jest wprowadzić wyczerpujące kryterium pozwalające poddać rezultat pracy sprawdzianowi na istnienie wad fizycznych. Realizacją zobowiązania wynikającego z umowy będzie tutaj wykonywanie pewnych czynności, a nie osiągnięcie zamierzonego skutku. Przy umowie o dzieło zamawiającemu dzieło przysługuje rękojmią wykonawcy za wady dzieła. Stąd zaakcentowany jest moment oddania dzieła, od którego liczy się okres przedawnienia roszczeń.

W dalszej części uzasadnienia decyzji ZUS wskazał , iż o istocie umowy nie świadczy tytuł, choć jest istotny, tylko materialne-prawna istota umowy, treść stosunku prawnego. W danym stosunku prawnym nie muszą wystąpić „czysto" wszystkie elementy charakterystyczne dla umowy starannego działania aby uznać, iż praca była wykonywana w takich warunkach. Wystarczające jest, aby takie elementy były przeważające.

W dalszej części uzasadnienia decyzji organ rentowy wskazał , że zgodnie z art. 58 § 1 ustawy z dnia 23 kwietnia 1964r. Kodeks cywilny (Dz. U. z 1964r. Nr 16, póź. 93 ze zm.) czynność prawna sprzeczna z ustawą albo mająca na celu obejście ustawy jest nieważna, chyba że właściwy przepis przewiduje inny skutek, w szczególności ten, iż na miejsce nieważnych postanowień czynności prawnej wchodzi odpowiednie przepisy ustawy. W myśl art. 353¹ ww. ustawy strony zawierające umowę mogą ułożyć stosunek prawny według swego uznania, byleby jego treść lub cel nie sprzeciwiały się właściwości (naturze) stosunku, ustawie ani zasadom współżycia społecznego. Do umów o świadczenie usług, które nie są uregulowane innymi przepisami, stosuje się odpowiednio przepisy o zleceniu (art. 750 Kodeksu cywilnego).

Zgodnie z obowiązującą w polskim prawie zasadą swobody zawierania umów, o charakterze prawnym umowy decydują strony umowy. Jednak strony dokonując wyboru określonego rodzaju umowy muszą respektować regulacje dotyczące poszczególnych umów zawarte w Kodeksie Pracy i Kodeksie Cywilnym. Charakter prawny umowy określa

przede wszystkim jej treść oraz okoliczności towarzyszące jej wykonywaniu. Tym samym o rodzaju umowy nie decyduje wyłącznie jej nazwa.

Organ rentowy wydając decyzję wskazał, że w myśl art. 68 ust. 1 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz. U. z 2007r. Nr 11, póź. 74 ze zm.) do zakresu działania Zakładu Ubezpieczeń Społecznych należy m.in. realizacja przepisów o ubezpieczeniach społecznych, a w szczególności stwierdzanie i ustalenie obowiązku ubezpieczeń społecznych, a także kontrola wykonywania przez płatników składek i przez ubezpieczonych obowiązków w zakresie ubezpieczeń społecznych. Zgodnie z Wyrokiem Sądu Najwyższego z dnia 6 kwietnia 2011 r., sygn. akt II UK 315/10, ZUS ma prawo kwestionować zawarte umowy o dzieło i zakwalifikować je jako umowy o świadczenie usług.

W ocenie ZUS, przedmiotowe umowy, zawierane przez płatnika w okresie objętym kontrolą, nie zawierają konstytutywnych cech umowy o dzieło. Zawarte przez płatnika umowy są umowami starannego działania, a nie umowami rezultatu. Treść zawartych umów oraz zeznania T. B. wskazują, że przedmiotowe umowy są umowami starannego działania i jako takie podlegać winny zgłoszeniu do obowiązkowych ubezpieczeń na podstawie przepisów ustawy z dnia 13 października 1998r. o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz. U. z 2007r. Nr 11, póź. 74 ze zm.).

Wobec powyżej przedstawionych faktów ZUS uznał, iż T. B. z tytułu wykonywania umów zlecenia na rzecz płatnika składek: (...) G. podlega obowiązkowo ubezpieczeniu emerytalnemu, rentowym i wypadkowemu w okresach wskazanych w decyzji i od podstaw wymiaru składek wskazanych w decyzji z dnia 19 lutego 2013r. – znak (...)

(...) w G. złożyła odwołania od powyższych decyzji wnosząc o uchylenie zaskarżonych decyzji .

W uzasadnieniu Skarżący podnosił, iż organ rentowy błędnie zakwalifikował łączące strony umowy jako umowy zlecenia nie zaś zgodnie z wolą stron jako umowy o dzieło. Organ całkowicie pominął fundamentalną zasadę prawa cywilnego jaką jest zasada swobody umów wyrażona w art. 353 kc. Na swobodę umów składają się cztery elementy: swoboda w zawieraniu umowy ; swoboda w wyborze kontrahenta ; swoboda w kształtowaniu treści umowy; swoboda w wyborze formy zawarcia umowy .

Zdaniem skarżącego strony ułożyły treść umowy i jej charakter w sposób który był dogodny dla nich. Nie trafne jest powoływanie się przez organ na art.58 §1 kc i twierdzenie, że czynność prawna jakiej dokonał odwołujący się miała na celu obejście ustawy. Odwołujący szczegółowo wyjaśnił dlaczego w ten a nie inny sposób ukształtował treść umowy Powodem zawierania umów o dzieło z T. B. były obustronne korzyści wypływające z jej treści. Umowa o dzieło zdaniem odwołującego jest umową cywilnoprawną, którą cechują przede wszystkim określony przez strony umowy rezultat, znaczna swoboda i samodzielność wykonawcy. Wykonujący dzieło nie podlega żadnym poleceniom przełożonego gdyż takowa osoba nie została wyznaczona, sam decyduje o sposobie wykonania dzieła, nie podlega normom czasu pracy. Ustalone wynagrodzenie przysługuje z tytułu osiągniętego niematerialnego efektu w postaci czystości w obiekcie. Wykonawca umowy jest związany warunkami umowy, jednakże nie podlega żadnym pozaumownym poleceniom zamawiającego. Strony umowy nie wiążą się długotrwałymi umowami ponieważ każdorazowo uzyskany efekt rozliczany jest oddzielnie i żadna ze stron nie ma obowiązku na nowo wiązać się umową.

Dziełem w zawieranych umowach było nie samo świadczenie pracy (dający do wykonania nie kontroluje pracy wykonawcy) lecz osiągnięty rezultat stanowiący przedmiot umowy tj. czystość w obiekcie. Uzyskanie efektu jest każdorazowo inne uzależnione od czynników zewnętrznych takich jak: warunki pogodowe, pora roku, częstotliwość i specyfika działań ratowniczych, ilości petentów w obiekcie, ilości prowadzonych szkoleń itp.

Wyrazem odbioru dzieła jest brak zastrzeżeń do stanu czystości i wypłata wynagrodzenia za wykonanie umowy wynikające z oglądu wizualnego obiektu. Ustawa z dnia 13 października 1998r o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz.U.Nr137,poz.887 z późn. zmianami) w art.6 wskazuje osoby fizyczne objęte obowiązkowymi ubezpieczeniami emerytalnymi i rentowymi. Zgodnie z tymi przepisami ani rodzaj umowy nie podlega zgłoszeniu do ubezpieczeń społecznych i zdrowotnych, ani przychody uzyskane przez T. B. z tytułu tej umowy nie podlegają oskładkowaniu.

W złożonym odwołaniu skarżący wskazał, że nie nazwa umowy zdecydowała o powyższym tylko treść, która ma wszelkie znamiona umowy o dzieło. Nie bez znaczenia przy zawieraniu umowy były też okoliczności, iż (...) jest jednostką budżetową, której finansowanie pokryte jest w 100% z dotacji rządowej. Z góry określone są kwoty wydatków na wynagrodzenia i pochodne oraz pozostałe wydatki rzeczowe. Regulamin organizacyjny ustalony ogólnie określa ilość etatów funkcjonariuszy i etatów cywilnych. Nie ma możliwości zwiększenia tych etatów ani wysokości wynagrodzeń. Do końca 2006 roku (...) posiadała etat pracownika cywilnego, przeznaczony dla pracownika gospodarczego. Restrukturyzacja wprowadzona 1 stycznia 2007 roku zmieniała strukturę organizacyjną jednostki pozbawiając odwołującego się możliwości zatrudnienia osoby sprzątającej. W roku 2007 utrzymaniem czystości zajmowała się firma sprzątająca, która jednak nie sprawdziła się. Osoby przydzielone do sprzątkania w (...) bardzo często wymieniały się a efekt ich poczynań był nie zadawalający. Dobór tych pracowników nie odpowiadał specyfice funkcjonowania jednostki. Profil działalności (...) wymaga aby w miejscach ogólnie dostępnych znajdował się sprzęt ratowniczy, wyposażenie ratowników o dużej wartości materialnej. Nie ma możliwości jego zamknięcia gdyż jego dostępność wpływa na czas podjęcia interwencji ratowniczej. Ponadto w niektórych pomieszczeniach eksponowane są informacje o charakterze poufnym. Osoba odpowiadająca za czystość w obiekcie musi cechować się uczciwością, sumiennością i zaufaniem. Taką osobę po długotrwałym poszukiwaniu odwołujący się pozyskał do współpracy.

W odpowiedzi na powyższe odwołania organ rentowy wniósł o ich oddalenie podtrzymując w całości treść zaskarżonych decyzji i argumenty w nich przedstawione.

Zainteresowana T. B. wniosła o zmianę zaskarżonych decyzji popierając w tym zakresie stanowisko skarżącego (protokół rozprawy z dnia 17 marca 2014r. 00:10:33- 00:14:40 .

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

Zainteresowana T. B. od 2005r. ma ustalone prawo do emerytury .

W dniu 11.01.2008r. zainteresowana podpisała z (...) w G. umowę o dzieło , której przedmiotem było doprowadzenie do czystości budynku zajmowanego przez skarżącego .

Zainteresowana otrzymała wówczas listę 15 pomieszczeń , które będzie sprzątać. Została oprowadzona po obiekcie i przystępując do realizacji umowy T. B. sama układała sobie harmonogram prac porządkowych tak , aby utrzymać czystość w wyznaczonych pomieszczeniach .

W okresach od dnia 11.01.2008r. do dnia 29.02.2008r., 03.03.2008r. do dnia 30.04.2008r., od dnia 02.05.2008r. do dnia 31.05.2008r., 02.06.2008r. do dnia 31.10.2008r., od dnia 03.11.2008r. do dnia 28.02.2009r., 02.03.2009r. do dnia 30.04.2009r., od dnia 04.05.2009r. do dnia 29.05.2009r., 01.06.2009r. do dnia 31.07.2009r., od dnia 03.08.2009r. do dnia 31.10.2009r., 02.11.2009r. do dnia 31.12.2009r., od dnia 04.01.2010r. do dnia 30.04.2010r., 04.05.2010r. do dnia 30.07.2010r., od dnia 02.08.2010r. do dnia 29.10.2010r., 02.11.2010r. do dnia 31.12.2010r., od dnia 03.01.2011r. do dnia 30.04.2011r., 02.05.2011r. do dnia 29.07.2011r., od dnia 01.08.2011r. do dnia 30.09.2011r., 03.10.2011r. do dnia 31.10.2011r., od dnia 02.11.2011r. do dnia 30.12.2011r., 02.01.2012r. do dnia 30.03.2012r., od dnia 02.04.2012r. do dnia 30.04.2012r., 02.05.2012r. do dnia 29.06.2012r., od dnia 02.07.2012r. do dnia 28.09.2012r., 01.10.2012r. do dnia 31.10.2012r. zainteresowana T. B. wykonywała na rzecz (...) w G. prace polegającą na doprowadzeniu do czystości pomieszczeń budynku (...) na podstawie umów cywilnoprawnych nazwanych umowami o dzieło.

W ramach zawartych umów T. B. na terenie (...) w G. sprzątała pomieszczenia biurowe i korytarze; pomieszczenie kierowania, w którym dyżur pełniony jest przez całą dobę, pomieszczenie: sali konferencyjnej, siłowni i stołówki . W tym czasie wykonywała szereg czynności m.in. czyściła podłogi, opróżniała kosze, sprzątała szatnie i czyściła umywalki w łazienkach itp.

Umowy zawierane były raz w miesiącu .

Zainteresowana przychodziła do pracy każdego dnia . Nie podpisywała listy obecności . Świadczyła pracę osobiście i tylko incydentalnie , gdy czuła się źle pomagał jej w wykonaniu tych prac jej mąż .

Do sprzątanía pomieszczeń (...) w G. zainteresowana używała narzędzi i środków czystości zapewnionych przez skarżącego. Po zużyciu środków czystości zainteresowana zgłaszała zapotrzebowanie na ich zakup do kwatermistrza w (...) G. .

Za sprzątanía pomieszczeń (...) w G., T. B. otrzymywała stałe miesięczne wynagrodzenie określone w umowie, płatne z dołu .

Raz w tygodniu w piątki w tzw. dni gospodarcze (...) w G. sprawdzał sposób wykonania pracy przez zainteresowaną . Zdarzały się uwagi co do sposobu sprzątanía i wówczas T. B. sprzątała ponownie pomieszczenia w miejscach wskazanych .

W okresie wykonywania umów zainteresowana pobierała świadczenie emerytalne i nie posiadała innych tytułów do ubezpieczenia.

dowód: umowy cywilnoprawne – akta kontroli, k. 29-144; rachunki, k. 145-257; protokół przesłuchania T. B., k. 19-22,.

- zeznania świadka M. W. – protokół rozprawy z dnia 17 marca 2014r. 00:03:11-00:32:00,

- przesłuchanie zainteresowanej T. B. – protokół rozprawy z dnia 17 marca 2014r. 00:33:04 – 00:52:43.,

- przesłuchanie przedstawiciela (...) w G. W. S. – protokół rozprawy z dnia 17 marca 2014r. 00:52:44-01:07:50.

Na podstawie protokołu kontroli z dnia 23.11.2012r., znak sprawy: (...) organ rentowy ustalił, że płatnik składek - (...) G.- nie zadeklarował składek na ubezpieczenia: emerytalne, rentowe i wypadkowe od przychodów T. B. osiągniętych z tytułu wykonywania pracy na podstawie zawartych umów cywilnoprawnych tj.:

- za miesiąc styczeń 2008r. od przychodu w kwocie 579,60 zł osiągniętego w styczniu 2008r.;
- za okres od lutego do września 2008r. od przychodu w kwocie 850 zł osiągniętego w każdym miesiącu;
- za okres od października 2008r. do lutego 2011r. od przychodu w kwocie 950 zł osiągniętego w każdym miesiącu;
- za kwiecień 2011r. od przychodu w kwocie 1900 zł osiągniętego w kwietniu 2011r.;
- za okres od maja 2011r. do kwietnia 2012r. od przychodu w kwocie 950 zł osiągniętego w każdym miesiącu;
- za czerwiec 2012r. o przychodu w kwocie 1900 zł osiągniętego w czerwcu 2012r.;
- za okres od lipca do października 2012r. od przychodu w kwocie 950 zł osiągniętego w każdym miesiącu.

dowód: akta kontroli k.281-283- załącznik nr 2 do protokołu kontroli z dnia 23.11.2012r.

Od dnia 01stycznia 2013r. zainteresowana T. B. nadal wykonuje czynności związane z utrzymaniem czystości w pomieszczeniach budynku (...) w G. w ramach zarejestrowanej , jednoosobowej działalności gospodarczej .

dowód: - zeznania świadka M. W. – protokół rozprawy z dnia 17 marca 2014r. 00:03:11-00:32:00,

- przesłuchanie zainteresowanej T. B. – protokół rozprawy z dnia 17 marca 2014r. 00:33:04 – 00:52:43.,

Sąd zważył, co następuje:

Odwołania nie zasługiwały na uwzględnienie.

Zgodnie z art. 6 ust. 1 pkt 4 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz. U. z 2009 r., Nr 205, poz. 1585 ze zm.), obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnemu i rentowym podlegają, z zastrzeżeniem art. 8 i 9 osoby fizyczne, które na obszarze Rzeczypospolitej Polskiej są osobami wykonującymi pracę na podstawie umowy o świadczenie usług, do której zgodnie z Kodeksem cywilnym stosuje się przepisy dotyczące zlecenia, z zastrzeżeniem ust. 4 (osoby określone w ust. 1 pkt 4 nie podlegają obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnemu i rentowym, jeżeli są uczniami gimnazjów, szkół ponadgimnazjalnych, szkół ponadpodstawowych lub studentami, do ukończenia 26 lat). Osoby podlegające ubezpieczeniom emerytalnemu i rentowym podlegają również obowiązkowo ubezpieczeniu wypadkowemu (art. 12). Jak wynika natomiast z art. 13 pkt 2 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych, zleceniobiorcy podlegają obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnemu, rentowym i wypadkowemu od dnia oznaczonego w umowie jako dzień rozpoczęcia jej wykonywania do dnia rozwiązania lub wygaśnięcia tej umowy.

Podstawę wymiaru składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe zleceniobiorców ustala się zgodnie z art. 18 ust. 1 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych (podstawę wymiaru składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe stanowi przychód w rozumieniu przepisów o podatku dochodowym od osób fizycznych z tytułu zatrudnienia w ramach stosunku pracy, przy czym w podstawie wymiaru składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe pracowników nie uwzględnia się wynagrodzenia za czas niezdolności do pracy wskutek choroby lub odosobnienia w związku z

chorobą zakaźną), jeżeli w umowie o świadczenie usług, do której zgodnie z Kodeksem cywilnym stosuje się przepisy dotyczące zlecenia, określono odpłatność za jej wykonywanie kwotowo, w kwotowej stawce godzinowej lub akordowej albo prowizyjnie. Jak wynika natomiast z art. 20 ust. 1 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych, podstawę wymiaru składek na ubezpieczenie wypadkowe stanowi podstawa wymiaru składek na ubezpieczenia emerytalne i ubezpieczenia rentowe, z zastrzeżeniem ust. 2 i ust. 3.

Na gruncie niniejszej sprawy bezspornym było, że w okresach objętych zaskarżonymi decyzjami zainteresowana T. B. wykonywała na rzecz płatnika składek - (...) w G. - czynności związane z utrzymaniem czystości 15 pomieszczeń budynku (...) w G.. W ramach zawartych umów zainteresowana wykonywała szereg czynności – opisanych w ustaleniach faktycznych niniejszego uzasadnienia. Do wykonywania tych obowiązków używała narzędzi i środków czystości zapewnionych przez zlecającego. Za sprzątanie pomieszczeń zainteresowana otrzymywała stałe, miesięczne wynagrodzenie określone w umowie. Wyrazem odbioru dzieła było brak zastrzeżeń do stanu czystości i wypłata wynagrodzenia za wykonanie umowy wynikające z oglądu wizualnego obiektu. .

Pomiędzy stronami niniejszego postępowania sporna była natomiast ocena charakteru umów, w oparciu o które zainteresowana wykonywała wskazane czynności. Zakład Ubezpieczeń Społecznych wywodził bowiem, iż umowy zawierane między zainteresowaną a płatnikiem składek były umowami o świadczenie usług, do których stosuje się odpowiednio przepisy o zleceniu. Czynności wykonywane w ramach spornych umów nie miały bowiem charakteru czynności przynoszących konkretny, indywidualny rezultat materialny, lecz były realizowane w ramach „starannego działania”. Skarżący oraz zainteresowana wskazywali natomiast, że z treści zawieranych umów jednoznacznie wynikało, że strony łączyły umowy o dzieło.

Zgodnie z treścią art. 627 k.c. przez umowę o dzieło przyjmujący zamówienie zobowiązuje się do wykonania oznaczonego dzieła, a zamawiający do zapłaty wynagrodzenia. Umowa o dzieło jest umową konsensualną, dwustronnie zobowiązującą, wzajemną i odpłatną. Jej istotą jest osiągnięcie określonego, zindywidualizowanego rezultatu w postaci materialnej lub niematerialnej (por. wyrok Sądu Apelacyjnego w Lublinie z dnia 26 stycznia 2006 r., sygn. akt III AUa 1700/05). W wypadku umowy o dzieło niezbędne jest, aby starania przyjmującego zamówienie doprowadziły w przyszłości do konkretnego, indywidualnie oznaczonego rezultatu jako koniecznego do osiągnięcia bez względu na rodzaj i intensywność świadczonej w tym celu pracy i staranności. Kodeks cywilny nie podaje definicji "dzieła", jednak w doktrynie i orzecznictwie jednomyślnie przyjmuje się, iż wykonanie dzieła oznacza określony proces pracy lub twórczości o możliwym do wskazania momencie początkowym i końcowym, którego celem jest doprowadzenie do efektu ustalonego przez strony w momencie zawierania umowy.

Dzieło jest przy tym wytworem, który w momencie zawierania umowy nie istnieje, jednak jest w niej z góry przewidziany i określony w sposób umożliwiający jego późniejszą weryfikację (w szczególności przy użyciu jednostek metrycznych, przez porównanie z istniejącym wzorem, z wykorzystaniem planów, rysunków lub też przez opis). Przedmiot umowy o dzieło może zatem zostać określony w różny sposób, jednakże określenie to musi być na tyle precyzyjne, aby nie było wątpliwości, o jakie dzieło chodzi. Nadto cechą konstytutywną dzieła jest samoistność rezultatu, przez co rozumie się jego niezależność od dalszego działania twórcy. Innymi słowy - z chwilą ukończenia dzieła staje się ono odrębne od twórcy. W przypadku rezultatu materialnego, samoistną wartością, dla której osiągnięcia strony zawarły umowę o dzieło jest konkretna rzecz (np. wykonany na zamówienie mebel, wyremontowany lokal; por. także wyrok Sądu Apelacyjnego w Gdańsku z dnia 11 lipca 2013 r., sygn. akt III AUa 2091/12, LEX nr 1353676).

Umowa o świadczenie usług, do której stosuje się odpowiednio przepisy o zleceniu (art. 734 § 1 k.c. w zw. z art. 750 k.c.) w przeciwieństwie do umowy o dzieło jest umową starannego działania. Jej celem jest wykonywanie określonych czynności, które nie muszą zmierzać do osiągnięcia zindywidualizowanego rezultatu, lecz oczywiście mogą (por. wyrok Sądu Apelacyjnego w Lublinie z dnia z dnia 26 stycznia 2006 r., sygn. akt III AUa 1700/05).

Umowa zlecenia nie akcentuje tego rezultatu, jako koniecznego do osiągnięcia, nie wynika zatem (jak w umowie o dzieło), lecz starania w celu osiągnięcia tego wyniku, są elementem wyróżniającym dla umowy zlecenia, to jest przedmiotowo istotnym (por. także wyrok SA w Rzeszowie z dnia 21 grudnia 1993 r., III Aur 357/93, OSA 1994/6/49). W zobowiązaniach starannego działania podjęcie przez dłużnika wymaganych czynności przy zachowaniu wiążącego go stopnia staranności oznacza, że dłużnik wykonał zobowiązanie, pomimo iż nie osiągnięto określonego celu umowy. Ocenie podlega więc należyta staranność dłużnika niezależnie od tego, czy oczekiwany przez dającego zlecenie rezultat nastąpił, czy nie (wyrok Sądu Apelacyjnego w Białymstoku z dnia 12 grudnia 2013 r., sygn. akt III AUa 712/13, LEX nr 1409040).

Jednym z kryteriów pozwalających na odróżnienie umowy o dzieło od umowy o świadczenie usług jest możliwość poddania umówionego rezultatu (dzieła) sprawdzianowi na istnienie wad fizycznych (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 4 października 2006 r., II CSK 117/06, LEX nr 332959; wyrok Sądu Najwyższego z dnia 3 listopada 2000 r., sygn. akt IV CKN 152/00; wyrok Sądu Apelacyjnego w Łodzi z dnia 5 marca 2013 r., sygn. akt III AUa 851/12, LEX nr 1312047).

Cechą charakterystyczną takich umów jest również to, że zazwyczaj są to umowy oparte na zaufaniu między stronami i z uwagi na to wymagają osobistego wykonania przez usługodawcę.

Zlecający usługę powierza jej wykonanie danej osobie w zaufaniu do jej umiejętności, kwalifikacji, wiedzy i innych walorów (por. także wyrok Sądu Apelacyjnego w Gdańsku z dnia 11 lipca 2013 r., sygn. akt III AUa 2091/12, LEX nr 1353676).

W związku z tym należy przyjąć, że przepis art. 750 k.c. ma zastosowanie do umów o świadczenie usług, polegających na dokonywaniu czynności faktycznych dla innej osoby (innych osób).

Sąd miał na uwadze, iż z treści dokumentów zgromadzonych w aktach ZUS wynikało, że strony łączyły umowy nazwane umowami o dzieło. Istotne jest jednak, że nadana umowie określona treść i nazwa nie przesądza o charakterze łączącego strony stosunku prawnego. Jakkolwiek z mocy podstawowych zasad obowiązujących w polskim systemie prawa strony umowy mają swobodę zawarcia umowy, wyboru kontrahenta i ukształtowania treści stosunku prawnego z wykorzystaniem wszelkich form prawnych dopuszczalnych przez prawo, to jednak zostaje ona ograniczona bezwzględnie obowiązującymi przepisami prawa i zasadami współżycia społecznego. Zakład Ubezpieczeń Społecznych jest zatem uprawniony do weryfikacji, czy zawiązanie przez strony określonych stosunków prawnych umowy nie ma na celu obejścia prawa tj. ominięcia, w sposób sprzeczny z przepisami, normy traktującej o obowiązku podlegania ubezpieczeniom społecznym i opłacaniu składek.

Analizując zgromadzony w sprawie materiał dowodowy, Sąd doszedł do przekonania, że łączące płatnika składek z zainteresowaną umowy cywilnoprawne należy zakwalifikować jako umowy o świadczenie usług, do których stosuje się odpowiednio przepisy o zleceniu.

Uwagę zwraca, iż w treści umów zawieranych z (...) w G. osoba zainteresowana zobowiązywała się do doprowadzenia do czystości pomieszczeń budynku (...) na rzecz płatnika składek, a więc do wykonywania szeregu czynności faktycznych, kierując się przy ich wykonywaniu należyta starannością i dbałością o wzorowe ich wykonywanie, które nie miały charakteru przynoszących konkretny, indywidualny rezultat możliwy do obiektywnej weryfikacji. Nie jest możliwe określenie - a co więcej nie określa tego umowa - jaki rezultat materialny (rzecz czy zespół rzeczy) lub niematerialny - miałby powstać w efekcie wykonywania tychże czynności (innymi słowy, co miałyby stanowić dzieło).

Celem umowy były ogólnie pojmowane czynności sprzątania - same w sobie, a nie określony rezultat tych czynności. Podkreślić przy tym należy, iż sam fakt, że przy zachowaniu należytej staranności określone działanie prowadzić może do określonego rezultatu nie przesądza o możliwości zakwalifikowania tejże umowy jako umowy o dzieło. W umowach o świadczenie usług dopuszcza się także możliwość osiągnięcia określonego rezultatu. Stan w postaci sprzątnięcia określonych pomieszczeń nie jest możliwy do weryfikacji w oparciu o jednostki metryczne, czy też przez porównanie z istniejącym wzorem, z wykorzystaniem planów, rysunków lub przez opis. W odniesieniu do czynności polegających na sprzątaniu istotne jest bowiem ich wykonywanie z zachowaniem należytej staranności. Nie bez znaczenia dla oceny charakteru pracy zainteresowanej jest również przemijalność wykonywanych przez nią czynności, które nie miały charakteru stałego i były przez nią wykonywane codziennie. Powtarzalność czynności wykonywanych przez zainteresowaną jest sprzeczne z istotną cechą dzieła jaką jest samoistność rezultatu, jego niezależność od dalszego działania twórcy.

Zdaniem Sądu, obowiązki polegające na wykonywaniu pewnych powtarzających się czynności bez możliwości osiągnięcia konkretnego rezultatu wskazują także na charakterystyczną dla zlecenia ciągłość charakteru świadczonej pracy (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 28 marca 2000 r., sygn. akt II UKN 386/99).

Nie jest także możliwe przy wykonywaniu tego rodzaju czynności ustalenie ani, jakimi wadami fizycznymi mógłby być obciążony rezultat pracy zainteresowanej, ani - w oparciu o jakie kryteria należałoby oceniać wystąpienie takich ewentualnych wad (podobnie wyrok Sądu Apelacyjnego w Gdańsku z dnia 11 lipca 2013 r., sygn. akt III AUa 2091/12, LEX nr 1353676, który wprost klasyfikuje czynności sprzątania jako czynności faktyczne wykonywane w ramach umowy o świadczenie usług).

Kolejnym kryterium przesądzającym o zakwalifikowaniu spornych umów jako umów o świadczenie usług był fakt, iż umowy zawarte między stronami oparte były na ich wzajemnym zaufaniu. Okoliczność powyższą potwierdza wnioskodawca w odwołaniu w którym podnosi, iż specyfika pracy (...) powoduje, iż w miejscach ogólnie dostępnych znajdował się sprzęt ratowniczy, wyposażenie ratowników o dużej wartości materialnej, także dostęp do informacji o charakterze poufnym. To powoduje, iż osoba odpowiadająca za czystość w obiekcie musi cechować się uczciwością, sumiennością i zaufaniem. Taką osobą okazała się, po dłuższych poszukiwaniach, zainteresowana T. B..

Z uwagi na osobiste zaufanie między stronami w umowach o świadczenie usług występuje także jako zasada obowiązek osobistego spełnienia świadczenia przez zleceniobiorcę, który spełniała zainteresowana.

Co więcej, w treści umów zawieranych pomiędzy płatnikiem a zainteresowaną nie wskazywano terminu ich wykonania. Końcowy termin umowy nie wyznaczał czasu oddania dzieła, a jedynie koniec zobowiązania do wykonywania czynności będących przedmiotem umów.

Zdaniem Sądu charakterystyczny dla umowy zlecenia był również tryb ustalania wynagrodzeń dla zainteresowanej. Jak wynika z dokumentów zgromadzonych w aktach ZUS osoby zainteresowane otrzymywały wynagrodzenie odpowiadające wykonanej pracy, nie zaś za z góry przewidziany rezultat.

Jakkolwiek płatnik składek nie ewidencjonował obecności zainteresowanych na terenie (...), to jednak zainteresowana wykonywała pracę w miejscu wyznaczonym przez płatnika składek (pomieszczenia budynku (...) w G.), przy użyciu środków zapewnionych przez zlecającego. Między stronami umowy o dzieło nie występuje jakikolwiek stosunek zależności lub podporządkowania. Brak swobody co do miejsca i sposobu wykonywania pracy przeciwstawiają się możliwości uznania łączących strony stosunków prawnych za umowy o dzieło (por. G. Koziel. Komentarz do art. 627 Kodeksu cywilnego).

W świetle powyższego należało zauważyć, iż zakres obowiązków stron i sposób ich wykonywania odpowiadały charakterystycznym cechom umowy zlecenia określonym w przepisach art. 734 -751 k.c.. W konsekwencji sąd uznał, że strony faktycznie łączyły umowy o świadczenie usług, do których stosuje się przepisy o zleceniu. Główny nacisk wynikający z celu zawartych umów i zamiaru stron położony był bowiem na staranne działanie wykonawcy i taki był rzeczywisty cel łączących strony umów. Wobec faktu, że celem umów nie było osiągnięcie wskazanego w nich efektu, ale jedynie wykonywanie prac w nich wskazanych brak podstaw do ich zakwalifikowania zgodnie ze stanowiskiem skarżącego i zainteresowanej .

Uwagę zwraca, że przepis art. 9 ust. 4a ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych stanowi, że osoby, o których mowa w art. 6 ust. 1 pkt 4, mające ustalone prawo do emerytury lub renty podlegają obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnemu i rentowym, jeżeli równocześnie nie pozostają w stosunku pracy, z zastrzeżeniem ust. 4b. Zgodnie z przepisem ust. 4b osoby, o których mowa w ust. 4a, podlegają obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnemu i rentowym, jeżeli umowa o świadczenie usług, do której zgodnie z Kodeksem cywilnym stosuje się przepisy dotyczące zlecenia została zawarta z pracodawcą, z którym pozostają równocześnie w stosunku pracy, lub jeżeli w ramach takiej umowy wykonują pracę na rzecz pracodawcy, z którym pozostają w stosunku pracy.

Zainteresowana w okresach wskazanych w zaskarżonych decyzjach nie pozostawała w stosunku pracy. Tym samym na podstawie art. 6 ust. 1 pkt 4 w zw. z art. 9 ust. 4a ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych wskazane osoby podlegały obowiązkowo ubezpieczeniom społecznym oraz na podstawie przepisu art. 66 ust. 1 pkt 1 ppkt 16 i 25 ustawy zdrowotnej ubezpieczeniu zdrowotnemu.

Z tych względów Sąd na podstawie art. 477¹⁴ § 1 kodeksu postępowania cywilnego oddalił odwołania, gdyż nie było podstaw do ich uwzględnienia z przyczyn wymienionych w niniejszym uzasadnieniu .